

koalicja
ratujmy
rzeki

**Uwagi i wnioski Koalicji Ratujmy Rzeki do:
Projekt zmiany ustawy Prawo wodne 05.10.2018 r.**

[<http://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12316655/katalog/12538787#12538787>]

Opracowanie - Koalicjanci KRR

Klub Przyrodników
Fundacja WWF Polska
Józef Ratajczak

Redakcja: Ewa Leś

Konsultacja: Fundacja Frank Bold

Kontakt:

Ewa Leś, Koordynatorka Koalicji

evvales@gmail.com, koalicja@ratujmyrzeki.org.pl

www.ratujmyrzeki.org.pl

UWAGI OGÓLNE:

Projekt zmiany ustawy Prawo wodne z 5.10.2018 r. ma 32 strony, 31 stron uzasadnienia. Dotyczy wielu aspektów ustawy Prawo wodne (PW) z dnia 20 lipca 2017 r. W związku z tym niezrozumiałe jest skrócenie **konsultacji społecznych do 7 dni**. Podane przez stronę rządową uzasadnienie, dotyczące konieczności implementacji Dyrektywy Komisji 2017/845/UE z dnia 17 maja 2017 roku do 7 grudnia 2018 roku oraz zapewnienia bezpieczeństwa państwa, które mogłoby być zagrożone ze względu na niezapewnienie stabilnego źródła finansowania służb państwowych (państwowa służba hydrologiczno-meteorologiczna, państwowa służba hydrogeologiczna i państwowa służba do spraw bezpieczeństwa budowli piętrzących) jest zdaniem Koalicji nieusprawiedliwione. Zmieniana ustawa obowiązuje od ponad dziesięciu miesięcy, więc skrócenie o połowę terminu konsultacji w stosunku do przyjętych 14 dni przy projektach zmiany ustaw rządowych nie było w żaden sposób konieczne, a bardzo utrudnia dokonanie rzeczowej analizy całego konsultowanego dokumentu wraz z załącznikami.

- Zgodnie z uzasadnieniem projektu zmiana ustawy Prawo wodne ma na celu dostosowanie jej do transpozycji/zmiany charakteru Dyrektywy Komisji (UE) 2017/845 z dnia 17 maja 2017 r. zmieniającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE w odniesieniu do przykładowych wykazów elementów branych pod uwagę przy opracowaniu strategii morskich. Wprowadzona zostaje także jednolita interpretacja słownika Ramowej Dyrektywy Wodnej (art. 16 pkt 6, 9 i 12). Zamierzenie to oceniamy pozytywnie.
- Zgodnie z projektem ustawy zmianie ulegną kwestie dotyczące instrumentu ocen wodnoprawnych, związane z udziałem w postępowaniach stron i organizacji pozarządowych **Zmiany te oceniamy zdecydowanie negatywnie.**
- Projekt zawiera znaczące zmiany w zakresie badania stanu technicznego budowli piętrzących stanowiących własność skarbu państwa. **Oceniamy je negatywnie.**
- **Pozytywnie należy ocenić objęcie sankcją karną sytuacji, w których korzystanie z zasobów wodnych odbywa się bez którejkolwiek zgody wodnoprawnej** (a nie tylko bez pozwolenia wodnoprawnego lub z naruszeniem jego warunków).
- **Koalicja pozytywnie ocenia przyznanie organizacjom ustawowo bezpłatnego dostępu do danych z katastru wodnego w celach edukacyjnych.**

UWAGI DO KONKRETNÝCH ARTYKUŁÓW

1. Negatywnie oceniamy zmiany w instrumencie ocen wodnoprawnych: instrument ten jest nowy i dotąd nie działa jak należy (brak rozporządzenia określającego rodzaje inwestycji i działań wymagających takiej oceny). Generalnie jednak miał to być instrument analizy przedsięwzięć i działań najsilniej oddziałujących na wody (w tym przynajmniej niektórych rodzajów prac utrzymaniowych) pod kątem wpływu na cele środowiskowe dla wód, działający wówczas, gdy nie przewidziano postępowania o decyzję środowiskową. Wprowadzane zmiany uniemożliwią kontrolę społeczną, czy nawet udział stron dla większości z nich. Dlatego negatywnie odnosimy się do zmian wprowadzanych na mocy art. 1 pkt 51 i 60-62 projektu ustawy:

- Przepis wprowadza zmianę w **art. 402 ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne (dalej PW)** poprzez rozszerzenie przypadków, w których nie stosuje się art. 31 KPA, na wszystkie typy zgód wodnoprawnych. Dotychczasowe brzmienie art. 402 PW wykluczało stosowanie art. 31 KPA tylko przy pozwoleniach wodnoprawnych. Projekt planuje objąć takim wyłączeniem także oceny wodnoprawne, zgłoszenia wodnoprawne oraz decyzje, o których mowa w art. 77 ust. 3 i 8 oraz w art. 176 ust. 4 PW.

Proponowaną zmianę Koalicja ocenia niekorzystnie. Art. 402 PW w dotychczasowym brzmieniu statuuje zakaz uczestnictwa organizacji społecznych w postępowaniach dot. wydawania pozwoleń wodnoprawnych, co jest rozwiązaniem szczególnie rygorystycznym na tle istniejącego w Polsce ogólnego uprawnienia organizacji społecznych do wnioskowania o dopuszczenie do postępowań administracyjnych na podstawie art. 31 KPA. **Art. 402 PW, w obecnym jak i proponowanym brzmieniu, jest, i będzie również po wprowadzeniu zmiany, niezgodny z Konwencją z Aarhus,** bowiem uniemożliwia wyrażenie w postępowaniu poglądów różnych zainteresowanych korzystaniem z wód grup społecznych w zakresie decyzji, które bezpośrednio oddziałują na środowisko, i które wpływają na stan wód. Zasady ogólne z art. 31 KPA dają organizacjom społecznym prawo do wnioskowania o dopuszczenie do postępowania na prawach stron, lecz decyzja w tej sprawie pozostaje w rękach organu, który każdorazowo ocenia, czy jest to celowe z punktu widzenia interesu społecznego. Nie są to więc w żadnym razie nieproporcjonalne uprawnienia dla organizacji. Natomiast korzystać z nich będą mogły z jednej strony organizacje ekologiczne, z drugiej strony jednak inne organizacje np. chroniące interesy członków lokalnych społeczności.

Art. 402 PW nie uwzględnia idei transparentności i partycypacji społecznej w rozstrzyganiu spraw tak ważnych dla społeczności i stanu środowiska jak korzystanie z wód. Z tej przyczyny **przepis ten powinien zostać uchylony w całości**, a nie być zmieniany w sposób poszerzający jego zakres. Tymczasem projekt proponuje jego rozszerzenie o kolejne rodzaje postępowań, w szczególności oceny wodnoprawne i zgody wodnoprawne. Zmiana, szczególnie w przypadku ocen wodnoprawnych, będzie mieć niekorzystne skutki dla realizacji celów środowiskowych dla wód. Instytucja ocen wodnoprawnych została bowiem wprowadzona do nowej ustawy PW aby m. in. objąć weryfikacją szereg działań, które niekorzystnie wpływają na wody (np. prace utrzymaniowe), a które nie były weryfikowane w żadnym innym trybie pod kątem wpływu na stan wód. Ocena taka ma szczególne znaczenie społeczne, bowiem od jej prawidłowości zależy osiągnięcie celów środowiskowych dla wód. Czynniki społeczne nie powinny być więc definitywnie wyłączone z możliwości uczestnictwa w takich ocenach.

Z powyższych względów postulujemy o rezygnację ze zmiany art. 402 PW, a w to miejsce wnioskujemy o uchylenie w całości tego artykułu.

- **Art. 1 pkt 60-62** projektu ustawy:

Propozycja zawarta w tych punktach dotyczy zmiany **art. 426, 430 i 431 PW** w zakresie formy wydawania oceny wodnoprawnej. Według obecnych przepisów ocena wodnoprawna kończy się zawsze wydaniem decyzji. Z kolei w myśl projektu ustawy, w przypadku, gdy analiza planowanej inwestycji będzie prowadzić do wniosku, że przedsięwzięcie wpływa korzystnie lub neutralnie na osiągnięcie celów środowiskowych dla wód, ocena wodnoprawna będzie wydawana nie w formie decyzji, ale deklaracji zgodności, czyli pewnego typu zaświadczenia. **Takie rozwiązanie jest niekorzystne** z co najmniej dwóch powodów:

Po pierwsze, pozbawia strony postępowania, inne niż wnioskodawca, możliwości wypowiedzenia się i przedstawienia swoich uwag, a także kwestionowania w toku instancyjnym wydanej oceny wodnoprawnej. Strony takie są ustalane w oparciu o art. 28 KPA według kryterium interesu prawnego. Najczęściej będą nimi właściciele nieruchomości w zasięgu bezpośredniego oddziaływania inwestycji oraz uprawnieni do rybactwa. **Te podmioty stracą możliwość jakiegokolwiek uczestnictwa w postępowaniu dot. wydania oceny wodnoprawnej.** Jednocześnie zwłaszcza uprawnieni do rybactwa są podmiotami,

które wraz z ewentualnym błędem przy ocenie wodnoprawnej poniosą największe szkody, bowiem prowadzenie gospodarki rybackiej jest wprost zależne od osiągnięcia lub utrzymania dobrego stanu wód.

Po drugie, ewentualny błąd przy dokonanej ocenie wodnoprawnej nie będzie mógł zostać w jakikolwiek sposób naprawiony, i to nawet w sytuacji, gdy ocena została dokonana z rażącym naruszeniem prawa. Nie istnieją bowiem środki prawne pozwalające wzruszyć wydane zaświadczenie, czy deklarację zgodności w przeciwieństwie do decyzji. Z tej przyczyny **proponowana zmiana trwale uniemożliwi naprawienie popełnionych błędów**, i to zarówno bezpośrednio po jej wydaniu w trybie odwoławczym, jak i na późniejszym etapie w trybach nadzwyczajnych. W związku z powyższym **postuluje się rezygnację ze zmiany art. 426, 430 i 431 PW.**

2. Negatywnie oceniamy zmianę art. 189 ust. 5 PW. W obecnym brzmieniu przepisów PW, państwowa służba do spraw bezpieczeństwa budowli piętrzących jest zobowiązana do wykonywania oceny stanu technicznego budowli piętrzących będących własnością skarbu państwa o wysokości piętrzenia powyżej 0,5 m. Po noweli, ograniczono udział PSDSBBP jedynie do następujących obiektów:

1) budowle stale piętrzące wodę:

a) o wysokości piętrzenia wynoszącej co najmniej 10 m lub pojemności zbiornika wynoszącej co najmniej 20 mln m³,

b) o powierzchni zalania w wyniku awarii wynoszącej co najmniej 10 km² lub liczbie ludności na obszarze zatopienia w wyniku zniszczenia budowli wynoszącej co najmniej 80 osób,

2) budowle okresowo piętrzące wodę o obszarze chronionym wynoszącym co najmniej 150 km²,

3) budowle piętrzące umożliwiające żeglugę na śródlądowej drodze wodnej o klasie III lub wyższej.

Uważamy, że powyższe warunki nie dotyczą tylko, jak napisano w uzasadnieniu projektu, „najistotniejszych dla gospodarki wodnej budowli piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa” i nie zgadzamy się ze stwierdzeniem, że w przypadku innych dotychczas podlegających ocenie budowli „*potencjalne zagrożenie spowodowane ewentualną awarią lub zniszczeniem [...] jest pomijalne*”. Przypominamy, że do powyższych parametrów

prawdopodobnie nie kwalifikowałaby się zaporą na Młynówce w Górecku Kościelnym, której awaria w 2000 r. przyczyniła się do śmierci 3 osób. Zaporą ta miała wysokość piętrzenia 7 metrów. Rozumiemy chęć ustawodawcy do ograniczenia liczby budowli piętrzących badanych przez ww. jednostkę oraz danych zbieranych na ten temat przez IMGW, jednak zdaniem Koalicji należy ponownie zdefiniować te budowle, które ze względów bezpieczeństwa ludności, są pomijalne.

3. Pozytywnie należy ocenić natomiast zmianę w art. 55, która oznacza, że celem środowiskowym dla jednolitych części wód powierzchniowych w bardzo dobrym stanie ekologicznym lub maksymalnym potencjale ekologicznym jest osiągnięcie tych dwóch stanów, a nie jedynie dobrego stanu ekologicznego lub dobrego potencjału ekologicznego.

4. Zmiana w art. 212 polegająca na przeniesieniu kompetencji zarządzania drogami wodnymi o szczególnym znaczeniu transportowym do jednostki PGW Wody Polskie oceniamy pozytywnie. W ten sposób zarządzanie wszystkimi wodami śródlądowymi zostanie w gestii jednego podmiotu. Koalicja uważa, że to zgodne z celami Ramowej Dyrektywy Wodnej działanie powinno zostać utrzymane również w przypadku ponownej zmiany ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej.

5. W art. 390 dodanie obowiązku pozwolenia wodnoprawnego na „zmianę ukształtowania terenu na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią” Koalicja ocenia pozytywnie.

Koalicja Ratujmy Rzeki działa na rzecz systemowej ochrony walorów przyrodniczych i naturalnej retencji, szerokiej skali renaturyzacji cieków, ochrony i przywracania ciągłości ekologicznej, dostosowania planów rozwoju żeglugi do rzek oraz planów rozwoju sektorów gospodarki do rzek. Jej cele wyrażone są we wspólnej Deklaracji. W skład Koalicji wchodzi obecnie 67 członków: organizacje pozarządowe, osoby indywidualne, media i przedstawiciele nauki.

www.ratujmyrzeki.pl

koalicja@ratujmyrzeki.org.pl

* KRR prowadzi elektroniczną politykę korespondencji i prosimy to uszanować